

Natuur in de stad levert een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de stedelijke leefomgeving. Nederland kent een lange traditie van groenstedelijk ontwerp; of het nu prachtige stadsparken zijn of straatgroen, we deden en doen het op basis van vakmanschap en ambacht al aardig goed. Maar kunnen we met behulp van een wetenschappelijke benadering het ontwerp misschien nog beter maken? Die vraag is des te urgenter, omdat steeds duidelijker wordt dat er met groen in de stad ook in relatie tot klimaatadaptatie, gezondheid en zomerse verkoeling een wereld te winnen is. Weliswaar is er steeds meer wetenschappelijk onderzoek naar die relaties, maar wat implementatie betreft in de praktijk, in de straat, in de wijk, daar moeten nog flinke stappen worden gezet. In combinatie met de sterke stedelijke ontwikkeling, het onder druk staan van het beschikbare budget voor groenbeheer en het feit dat er nog te diffuus zicht is op de economische baten van het groen in de stad, maakt dat er een flinke opgave ligt om natuur in de stad 'beter d'r werk te laten doen'. In dit onderzoek bij de TU Eindhoven richten we ons op straatgroen. Straatgroen heeft wat de baten van groen betreft veel potentie; er is veel van en je komt het zodra je het huis verlaat vaak tegen. Onbewust kom je er veel mee in contact. In het onderzoek bouwden we met Virtual Reality, op basis van 18 verschillende natuurlijke elementen en ontwerpen, zoals rijen bomen, vlakken bloemen en gevelgroen, verschillende straten. Proefpersonen kregen vervolgens een beeld van die straten te zien en hen werd gevraagd "Stel je loopt naar huis na een vermoeiende dag, welke straat heeft dan je voorkeur". Daarnaast werd hen gevraagd de straten te beoordelen. In totaal deden bijna 5 duizend mensen mee in het onderzoek. Uit de resultaten bleek dat bomen in de straat een grote voorkeur heeft. En dan vooral GROTE bomen. Heggen en bloemen hadden verder de voorkeur boven gras. In een tweede studie wilden we weten of deze VR-resultaten ook geldig zijn in de *real world*? Zo'n 500 Eindhovenaren hebben op een satelliet-kaart van hun eigen woonomgeving, binnen een straal van 1 km én in de gehele bebouwde kom van Eindhoven een punt gemarkeerd van een groene plek die zij als ontspannend ervaren. Ook hier kwam een sterke voorkeur naar voren voor straten met veel en grote bomen. Kortom, mensen hechten veel waarde aan (grote, oude) bomen. Tegelijk bleek uit veel open opmerkingen dat ze daar vaak ook ambivalent in zijn; veel mensen vinden bomen prachtig, maar vooral niet vlak bij de eigen woning: vanwege de herfstbladeren, scheve stoeptegels, minder lichtinval in huis, enz. Dat stelt ontwerpers voor een uitdaging. Twee belangrijke aanwijzingen daarbij. Als eerste: geef nieuwe bomen genoeg ruimte voor een lange toekomst. Dat doe je voor de boom zelf, maar die ruimte maakt ook dat op lange termijn de eventuele overlast voor mensen kleiner blijft. En als tweede: koester bestaande, oude bomen. Ontwerp er omheen en ontwikkel een visie hoe ze een mooi, integraal onderdeel kunnen zijn van de stad. Dan kunnen bomen op alle fronten optimaal bijdragen aan het welbevinden van de stedeling!